

מאימתי פרק ראשון תענית

עין משפט נר מצוה

נב א מיי פ"ה מהלכות
תעניות הלכה י סג
עשין מ"ד ג טושיע י"ח
ס' תקד ס"ף 1:
ב ב מיי פ"ה מהלכות
אכל הלכה ד סג עשין
שס טושיע י"ד ס' שפא
ס"ף 1:
ב א ג מיי פ"ג מהלכות
תענית הלכה ד טור
ו"ש ע"ח ס' מקשה
ס"ף 1:
ב ד מיי פ"ג מהלכות
שבת עשור הלכה ב
טושיע שס ס' תקד
ס"ף 1:
ה ו"ש ע"ח י"ד סימן רל
ס"ף ע"ג:
ב ו ז מיי פ"ג
מהלכות תענית הלכה ד
טור ש"ס ס' סימן קס"ה
ס"ף 1:
ד ט מיי פ"ה מהלכות
אכל הלכה ד סג עשין
ב טושיע י"ד ס' שפא
ס"ף 1:
י ו"ש ע"ח י"ד סימן שפא
ס"ף 17:
כ ב מיי פ"ו הלכה
יג טושיע י"ד ס' שפא
ס"ף 1:
כ ו מיי שס טושיע שס
ס' שפט ס"ף 1:
כ ו מיי שס טושיע שס
ס' שפט ס"ף 1:
כ ו מיי שס טושיע שס
ס' שפט ס"ף 1:

איפוך אנה. פ"י דנימא פלגא קמייתא דיומא מללו וצעו רחמי
ואידך פלגא מעייני צמילי דמתא ומשני לא ס"ד:
אמר רב חסדא ב"ר שהוא משום אבל כגון תשעה באב (א) **אסור**
אפילו בצונן ואבל אסור בין בחמין בין בצונן וכו'. ירושלמי
יוסף צביה דרבי יהושע זן לוי
בתשעה צבא וציוה"כ מרחין ידיו
ומקנח צמפה ומעצירה על גבי עיניו
רבי יונה תרי סמרטוטי ויהיזי מותי
כרעיה פ"י היה מניח סמרטוט תחת
הכר כדי ללחחו ומעצירו על גבי
עיניו: **וב"ר** שהוא משום תענוג
וכו'. ועכשיו שאין תענית לצור
בצבל אלא תשעה צבא מותרין אפילו
בחמין אפילו י"ז בתמוז וזו גליה
כך פסק ראב"ה ור"י ואלו אצוי אסור
לרחוץ צמחין:
ונועלין המרחצאות. פ"י שהן
תמין: **אמן** סוכרין
נהרות וכו'. כלומר אי הוה אסור
צונן מי איכא לתימני סוכרים הנהרות
פשיטא דלא מצי למסכר כלומר כמו
כן לא תדוק מהא דתמני ונועלין
המרחצאות: **טבריה** בחמין מי
איכא. הא שאזינים ניהו מדלג קאמר
משכח לה טעילה (בחמין) דקשיה
בחמין כגון שהחמו והומשכו לצריכה
אלא שאמר צמחי טבריה יש להוסיף
דכולו שאז אפילו ע"י המשכה לא
מהניא טעילה והא דלמר (ב) דהמשכה
כולה קשיה ר"ל לענין שאינה פוסלת
את המקוה כשאר מים שאזינים אבל
טעילה דזאי לינו עולה צס:
ובן אתה מוצא במגודה ואבל מאי
לא אבדוהו. פ"י (א) הא
דקאמרינן וצונן מותר דלכל נמי
מותר צונן וקשיא לרז חסדא דלמר
אלא אסור בין בחמין בין צונן ומשני
אשארל כלומר אשאר דנין (ב) אנעילה
וקינה אלל לא קאי אהא דצונן:
הכביד שעריו מיקל בתער.
פ"י דרך תמיכה אלל
לא דרכו דרך גילוח מקדמין
מיקל ולא קאמר מגלת:

איפוך אנה. דפלגא דיומא קמא הו קרו ומפטריו וצעו רחמי וצדקין
פלגא מעייני: **על מעל הגולה.** ואני יושב משומם עד מנחת הערב
וזמנת הערב קמתי מתעניתי ובקרעי בגדי ומעילי ואכרעה על
צרכי ואפרשה כפי אל ה' אלהי: **וזמנתה הערב קמתי.** אלמא
צדקין פלגא צעו רחמי עד פניא
מכלל דפלגא קמא מעייני צמילי
דמתא: **צמחיה** זון חלילה כתב
צנורא ואלו יאספו. לי היו מתאספין
וצאין טובים שצנן להגיד לפני על
מעל וחסא הגולה להפריס: משומם
אישמורדי"ן צלע"ז. על מעל שמתודין
עד מנחת הערב מנחות ואילך שהלל
נוטה דלאמרינן צמח' יומא (דף כח):
ללותיה דלזכרה מני משחרי כותלי:
קמתי מתענית. לא שמתענה עד
המנחה ואח"כ אוכל ללומר מנע"ר
נפשיה. ובקרעי ואס שאני קורע בגדי
ומעילי הייתי מתפלל כדי שאתרצה: **כל**
שהוא משום אבל. כל תענית שאסרו
תמנים רחיה משום אבל כגון ט'
צבא שהוא משום אצילות חורבן וכל
שכן אלל ממש שמתו לפניו דלית ליה
זערא טובא אסור בין בחמין וכו':
משום תענוג. שמתעניין ואוסרין
עמין בתענוג: ה"ג **אמר** רב אידי
אצין אף אן נמי טנינא ונועלין אה
המרחצאות וא"ל אצוי ואי צונן אסור
סוכרין אה הנהרות מינעו ליה נמינא.
תמניה. אף אן נמי טנינא צמחית'
דקמתי גבי תענית לצורי' ונועלין את
המרחצאות היינו תמין אלל זונן מותר
א"ל צדי כלומר ור"י הוה סצירה ליה
לתנא דרז דצונן אסור הייזי הוה צעי
למינתי סוכרין את הנהרות הייזי מני
קא קשיא ליה צמחיתין דקאמר שמע
מינא דלא אסר אלל תמין מכדי
קמתי מתני' אסורין צמחיה וסמס
רחיה בין תמין בין זונן למה לי תו
למהדר ומיתנא ונועלין אלל למימרא
דדוקא תמין וכו': **ינמא פשיע ליה.**
לרז חסדא דלמר כל שהוא משום
אלל אסור אפילו צונן: **כל חייבי**
טבילות. נדה ויולדת טובלים כדרך:
טעילה בחמין מי איכא. ממי האור
הא שאזינן ניהו: **אלל לאו צונן.**
ומייזי טבילות אין משום דטבילה
צומנה מזה שמתנה לטהר עלמנו:
ה"ג כולי עלמא לא. (א) בחמין ולא
צונן: **לא נזכרה אלל נחמי טבריה.**
והלכך חייבי טבילות אין כולי עלמא
לא אלל צונן שרו: **כדי.** ראי הוה צית אלהינו כו': **ואס איסא.** כדמוקמת לה דצונן שרי מאי קא מהדר ליה רבי טנינא לתנא קמא
מאיזיד טעילה נהי ללא טבלי בחמין משום כבוד צית אלהינו הא מנו טבלי צונן אלל לאו צונן נמי אסורי והיינו דלמר לאבד: **אמר** רב
פפא. לעולם צמחי טבריה והיינו דקאמרי' חייבי טבילות אין כולי עלמא לא וצונן כ"ע שרי ומתי לאבד דקאמר ר' חנינא כגון חסדא דלא
שכיח זונן: **כשאמרו אסור** (ד) **צמלאכה.** גבי תענית צבור לא אמרו אלל ציום אלל צמלאכה מותר. מהכא (ה) משמע דצילי תשעה צבא מותר
במלאכה ואין ציטול אלל ציום אלל אין מפרסקמין לדבר: **יאל לנדך.** חוץ לענין: **וכן אהא מוצא צמנודה וכו'.** הא דתמני וכן אהא מוצא צמחי
אילימא בחמין מי שרי והאמר רב שס אלל אסור לעולם אצנכו בחמין אלל לאו צונן מאי לאו אצנכו וכו'. הא דתמני וכן אהא מוצא צמנודה
ואלל אלל הני קאי ואפילו רחיה מיה דצמחיה צבור אסור לרחוץ כל גופו ואפילו צונן ומיזינא לפרס רב פפא: **לא אשארל**
קאי. אנעילה (א) וסיכה ועלום הך רחיה צמחין היא אלל צונן שרי לרחוץ כל גופו. והשתא דלמרת צמנודה ואלל לאו רחיה קיימי
לכא לאקשוי כדפרכת לעיל אילימא צמחין מי שרי: **ורחץ צונן כחוד שצעה גרסינן.** אלמא צונן שרי: **שספופו אצנו.** ציה אחר זה
דקמתי שמתו ציו שניהם ולפיכך התירו לו כדאשכחן גבי שיער: **מיקל צמער.** דשקיל פורתא מינייהו: **וצמער.** דרך שיעור: **נסר.**
קרקע הוא או אצן כעין שקורין קרי"א צלע"ז: **צמער וכו'.** דרך לכבש שיתלבן: **מידי דהוה אצנא וזמנא.** דתענוג הן לזונן:

תורה אור השלם

1. ואלו יאספו כל הדר
דבריה אלה ישראל על
מעל המזקה ואני ישוב
משומם עד למנחת
הערב: עזרא ט ד
2. ובמנחת הערב קמתי
מתעניתי ובקרעי בגדי
ומעילי ואכרעה על
צרכי ואפרשה כפי אל ה'
אלהי: עזרא ט ה

מוסף רש"י

בין בתשעה באב בין
ביוה"כ. וזע"פ שאסורין
במילה (ביצה יח).
כשאמרו
במלאכה. גבי עכו"ל
ולא נענו (מ"ק טו).
וכשאמרו אסור בנעילה
אסור כו'
ברחיצה. צמחית לצור
(טו).

רבינו חננאל

[1] תפלת התענית בשחרית
לא יכלין למימר. דכתיב
ואלי יאספו כל הדר בדבריו
אלקי ישראל על מעל
הגולה ואני יושב משומם
עד למנחת הערב. ובמנחת
הערב קמתי מתעניתי
ובקרעי בגדי ומעילי
ואכרעה על צרכי ואפרשה
כפי אל ה' אלקי, ש"מ
תפלת התענית באחרית
היום הוא ברביעית
האחרון. אמר רב חסדא כל
שהוא משום אבל כגון
צמחיה באב ואבל אסור
ברחיצה בין בחמין בין
צון.

אבל כל שהוא משום תענוג כגון תענית עיבור בחמין אסור וצונן מותר. ודייק ר' ארי' ממתני' מאחר דקמתי אסורין
ברחיה למה לי למיתנא טוב ונועלין את המרחצאות, אלא רחיה דאסרנא רחמין מרחץ בחמין הוא דאסור אבל צונן
שרי. ותמני לטעיה לרב חסדא דתניא כל חייבי טבילות טובלין כדרכן בין בתשעה באב בין ביום חמיהם, ואמר'
[בחמין] ליכא לאוקמוש דשאובין ניהו, אלא צונן, ואי אמרין לכולי עלמא רחיה כ"ט באב צונן שרי, אצטריך לאשמועינן
טבילה צונן שהיא מצוה בומנה דשרי, אלא ש"מ רחיה אפי' צונן אסור, ובטבילה דמצוה שרי, ולכולי עלמא אסור.
ואחרי, לעולם צונן לכולי עלמא שרי, והא ברייתא בחמין היא, והא תאמר מים שאובין הן, כגון חמי טבריה אומן חמין
ניהו, ואקשית, אי הכי ספא דקמתי ר' חנינא [סגן] הכהנים אומר (מים חמין) כדי הוא בית אלקינו (לעבור) [לצאת] עליו
טבילה אחת בשנה, לטבול צונן דשרי וליכא עבירה, ודחי באחר דליכא צונן, ורחיה בחמין אסור משום כבוד בית אלקינו
שורב, כדי הוא בית אלקינו לאבד מצות טבילה (אחת) בזמנה פעם אחת. ת"ש כשאמרו בחמית אסור ברחיה לא אמרו
[אלא] כל גופו אבל פניו ידיו ורגליו מותר, וכשאמרו אסור במלאכה לא אמרו אלא ביום אבל בלילה מותר, וכשאמרו אסור
בנעילה הסגול לא אמרו אלא בעיר אבל בדרך מותר, הא כיצד יצא לדרך נועל, הגיע לעיר החול הסגול מרגלו ומחל יתק.
וכן אתה אומר במגודה ובאבל, ורחינן לא, כי קא קמתי וכו' אבל בנעילה סגול ואמלאכה סגול רחיה לא, ולעולם בחמין.

אשרתורדי"ן. המום.
קרי"א [קרייד"א]. גי.
אישתורדי"ן.
אישתורדי"ן. המום.
קרי"א [קרייד"א]. גי.
אישתורדי"ן.
אישתורדי"ן. המום.
קרי"א [קרייד"א]. גי.
אישתורדי"ן.
אישתורדי"ן. המום.
קרי"א [קרייד"א]. גי.

(א) אולי י"ל א"ל אצוי אלא וכו' (ב) כלמיהא תמוה דהא גם לרי"ח אסור צונן ומאי מימי מיה ליה לאצוי דלעיל דהוה גודס כדנתי ר"ח כגון מ"ב ועדין כ"ע.